

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Voortgang Proef gratis OV voor ouderen	TELEFOONNUMMER	+31636449336
DATUM	20-12-2022	E-MAILADRES	annelot.van.nass@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-330406399-106	DOMEIN/OPGAVE	MOB
VAN	Annelot van Nass	TEAM	EOV
NUMMER PS	PS2022MM	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Op maandag 19 september 2022 is de proef gratis OV voor ouderen met een krappe beurs van start gegaan. Met deze proef kunnen ouderen van 66 jaar en ouder met een inkomen onder 120% van de bijstandsnorm een reisproduct aanvragen om een jaar lang, tot uiterlijk 9 december 2023, gratis te reizen per tram en bus (U-OV en Syntus Utrecht) in de provincie Utrecht (hierna: de provincie). Op 1 december jongstleden bedroeg het aantal aanvragen 2.331. Van dit aantal konden er 1.591 (68%) direct gehonoreerd worden. Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over het reisgedrag en het effect op eenzaamheid. Het gewenste minimum aantal deelnemers voor de proef van 2.000 is nog niet bereikt, maar komt wel in zicht.

Inleiding:

Op maandag 19 september 2022 is de proef gratis OV voor ouderen met een krappe beurs van start gegaan, samen met de campagne "66 plus? Gratis met tram en bus". De proef gratis OV voor ouderen met een krappe beurs is een uitwerking van het coalitieakkoord 2019-2023 'Nieuwe Energie voor Utrecht'. Hierin is de volgende ambitie opgenomen: "Om bewegingsvrijheid te vergroten en eenzaamheid tegen te gaan, gaat de provincie een proef doen met gratis OV buiten de spits voor ouderen met een krappe beurs". Oorspronkelijk was het de bedoeling dat deze proef in september 2020 van start zou gaan. Vanwege de langdurige coronabeperkingen in het OV was het noodzakelijk de startdatum uit te stellen naar september 2022.

De proef kent de volgende kenmerken:

Ouderen	66 jaar en ouder;
Met een krappe beurs	120% van de bijstandsnorm, dit is voor een alleenstaande € 17.700 jaar en voor samenwonenden € 24.000 per jaar (bruto);
Buiten de spits	Gratis OV abonnement is geldig na 9 uur 's ochtends op werkdagen;
Reisgebied OV recht	Reisgebied is de gehele provincie Utrecht;
Soort OV-chipkaart	Persoonlijke OV-chipkaart (om misbruik te voorkomen);
Afbakening OV	Tram, bus, buurtbus en Flex uitgevoerd binnen de concessies van U-OV en Syntus Utrecht, niet per trein en Regiotaxi;
Duur abonnement	Eén jaar, tot uiterlijk 9 december 2023;

Op=op

Er is een gelimiteerd aantal abonnementen van circa 6.000 beschikbaar.

Communicatiecampagne:

Omdat potentiële deelnemers niet direct aangeschreven mogen worden is een publiekscampagne ingezet. Deze bestond uit:

- Free publicity Naar aanleiding van persberichten is er veel aandacht besteed aan de proef in de lokale media, maar ook op NOS – RTV Utrecht, NPO1 en 3FM. Op de provinciale pagina in huis-aan-huisbladen heeft een stuk over de proef gestaan. Daarnaast zijn door de projectleider (Bas Witte) interviews gegeven op diverse radiostations.
- Radio: Gedurende twee weken hebben we vier keer per dag radiocommercials ingezet op Radio M en Bingo FM.
- Drukwerk: Folders, posters en aanvraagformulieren zijn gestuurd naar een groot aantal gemeenten en zijn verspreid naar alle bibliotheken in de provincie en via hen naar lokale (welzijns) partners.
- Buitenreclame: Banieren, posters en reclamezuil bij servicepunten van U-OV en Syntus Utrecht.
- Busreclame: Twee U-OV bussen zijn aan de achterkant bestickerd. Daarnaast wordt ook reclame gemaakt voor de proef op de TFT schermen in veel bussen U-OV en Syntus.

Na een goed begin, neemt het aantal aanmeldingen gestaag af, daarom- wordt vanaf begin december een tweede ronde communicatie uitgevoerd. Deze bestaat uit:

- extra radio-commercials (op FunX) (om kinderen van potentiële aanvragers te activeren);
- een half-page advertentie in het AD;
- het verspreiden van posters en folders onder lokale partijen (voedselbanken, buurthuizen etc.);
- een social media campagne (om kinderen van potentiële aanvragers te activeren);
- het in december uitsturen van een nieuwsbericht en persbericht met een foto van iemand uit de doelgroep die een abonnement afhaalt.

Aantal aanmeldingen:

Op 1 december jongstleden waren in totaal 2.331 aanvragen ingediend. 1.591 aanvragen (68%) hiervan konden direct worden goedgekeurd. De verdeling van het aantal aanvragen over onze gemeenten wordt weergegeven in tabel 1. De overige 740 aanvragen (32%) konden niet goedgekeurd worden, omdat:

- onvoldoende/niet juiste informatie was aangeleverd over het inkomen (circa 70% van afwijzingen; in dit geval wordt men gevraagd alsnog de juiste informatie aan te leveren);
- een onjuist nummer van een persoonlijke OV-chipkaart of een nummer van een anonieme OV-chipkaart was doorgegeven (circa 20% van afwijzingen; in dit geval wordt om correct nummer gevraagd);
- de aanmelder een te hoog inkomen heeft of jonger is dan 66 jaar (circa 10% van afwijzingen).

Om mensen te helpen met de aanvraag zijn er steunpunten ingericht bij de openbare bibliotheken in de provincie. Daarnaast worden via Academie van de Stad twee studenten ingezet om mensen te ondersteunen als zij een aanvraag niet correct hebben ingediend. Bijvoorbeeld als iemand een verkeerd OV-chipkaartnummer invult bellen de studenten na om het juiste nummer te achterhalen. Desondanks blijft het percentage afwijzingen hoog. Het blijkt voor een deel van de aanvragers lastig om de inkomensverklaring, die nodig is om het inkomen te controleren, aan te leveren.

Tabel 1 Aantal goedgekeurde aanvragen per gemeente

GEMEENTE	AANTAL
UTRECHT	712
NIEUWEGEIN	160
AMERSFOORT	150
IJSSELSTEIN	84
VIJFHEERENLANDEN	82
ZEIST	75

GEMEENTE	AANTAL
STICHTSE VECHT	55
UTRECHTSE HEUVELRUG	42
DE BILT	33
SOEST	32
HOUTEN	30
WIJK BIJ DUURSTEDEN	26
LEUSDEN	24
VEENENDAAL	17
WOERDEN	15
DE RONDE VENEN	12
BAARN	12
MONTFOORT	8
OUDEWATER	7
RHENEN	6
BUNNIK EN ODIJK	4
BUNSCHOTEN-SPAKENBURG	3
WOUDENBERG	2
TOTAAL	1591

Eerste resultaten:

Er is onderzoek uitgevoerd onder degenen die een gratis OV-abonnement hebben ontvangen. De belangrijkste uitkomsten daaruit zijn (gegevens van 1 december jongstleden, response 42%):

- 67% van de bezitters van een gratis OV-abonnement is vrouw en 33% man.
- De leeftijdsverdeling is als volgt:
  - 65 tot 70 jaar 31%
  - 71 tot 75 jaar 29%
  - 75 tot 80 jaar 21%
  - 80 jaar en ouder 19%
- Bijna de helft (46%) van de ondervraagden geeft aan veel vaker met de bus of tram te gaan reizen. De helft van de respondenten geeft aan dit 2 keer per week of (veel) vaker te gaan doen.
- De verwachte procentuele stijging van het OV-gebruik (bus/tram) vanwege het gratis OV-abonnement is 40% (van gemiddeld 1,36 dagen per week naar 1,93 dagen: een verschil van 0,56 dagen per week).
- Bij de reismotieven is een grote spreiding te zien. 'Bezoek familie/vrienden, etc' (60%) en 'medisch bezoek' (59%) zijn de meest genoemde motieven voor het maken van reizen. (Respondenten konden bij deze vraag meerdere antwoorden selecteren; hierdoor tellen de resultaten niet op tot 100.)
- Het gevoel van eenzaamheid wordt door 7% van de deelnemers in sterke mate ervaren (49% ervaart dit enigszins tot in redelijke mate). 12% geeft aan dat hun bewegingsvrijheid in sterke mate is beperkt (53% ervaart dit enigszins tot in redelijke mate).
- 44% van de deelnemers ervaart dat het OV een grote vorm van vrijheid biedt en 51% van de deelnemers geeft aan dat ze zich door het OV minder afhankelijk voelen van anderen.

In 2023 gaan we de ontvangers van het abonnement dezelfde vragen stellen, zodat we het effect op eenzaamheid en nut van het OV in beeld kunnen brengen. Deze eerste cijfers laten in ieder geval zien dat in ruim de helft van de gevallen de proef bijdraagt aan het vergroten van de ervaren bewegingsvrijheid.

Monitoring wordt uitgevoerd op de gebruikstransacties van de opgehaalde passen. De belangrijkste uitkomsten op 1 november jongstleden hiervan zijn:

- 564 passen zijn opgehaald in september en oktober;
- Met 59% van de passen is op 1 november gereisd. Niet alle passen worden dus direct opgehaald en soms duurt het een tijdje voordat men ermee gaat reizen.
- Er zijn 2.855 ritten gemaakt en er is in totaal 15.111 km afgelegd.
- De gemiddelde ritlengte is 5,85 km. Er wordt veel meer met U OV dan met Syntus Utrecht gereisd.

- Eén reiziger heeft al 54 ritten gemaakt. Gemiddeld gebruik is in oktober 9 ritten per kaart.
- In totaal hadden 37 reizigers (6%) voorheen op hun kaart een U OV dal voordeel of sterabonnement.

Financiële consequenties:

Vooralsnog is ongeveer een derde van het totaal aantal beschikbare passen uitgegeven. Naar verwachting is de aanpassing naar 120% van de bijstandsnorm binnen het bestaande budget uitvoerbaar en is geen aanvullend budget nodig.

Vervolgprocedure / voortgang:

In Q2 2023 zal opnieuw over de voortgang gerapporteerd worden. Dit zal wederom gaan om tussentijdse resultaten. De hele proef wordt geëvalueerd na de afloop op 9 december 2023.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen